

บันทึกกัปตัน: การนำทางฝ่าวิกฤตความเสี่ยง

ศิลปะและวิทยาศาสตร์ของการประเมินและบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร
(Risk Assessment & Management)

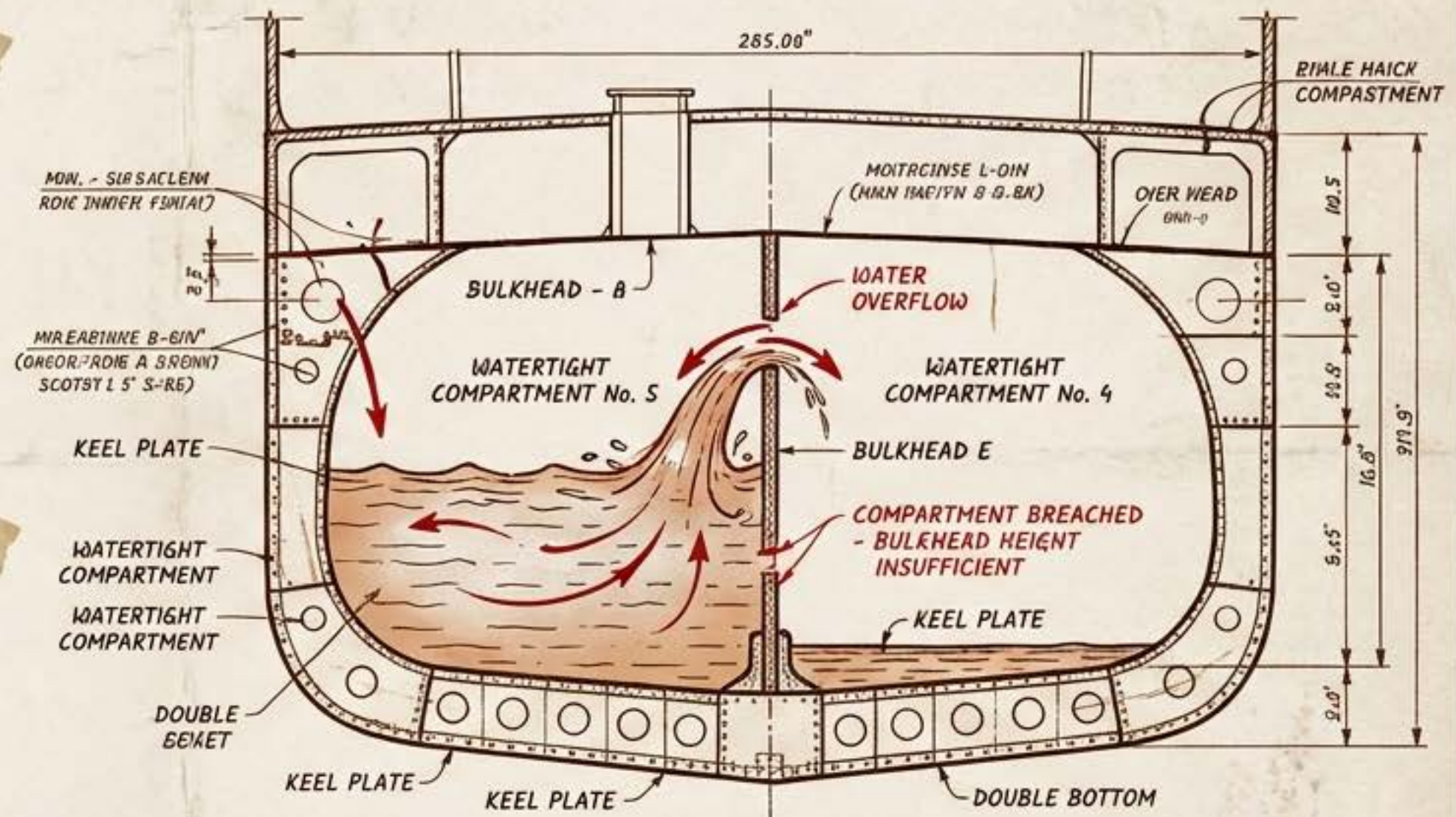

ภาพลวงตาของระบบที่ "ไม่มีวันจบ"

ข่าวเด่น

เดินเรือด้วยความเร็ว 22.5 น็อต
ท่ามกลางคำเตือนภูเขาน้ำแข็ง 6-7 ครั้ง
ผู้นำเชื่อมั่นในเทคโนโลยีและอดีตที่สำเร็จ
(Historical Precedent Fallacy)

มีเวลาตัดสินใจเพียง 40 วินาที
เรือชูชีพไม่เพียงพอ
นำไปสู่การสูญเสียน่า 1,500 ชีวิต

TELEGRAM

หายน่ะไม่ได้เกิดจากภูเขาน้ำแข็ง แต่เกิดจากการบริหารความเสี่ยงด้วยความเชื่อและอารมณ์
มากกว่าหลักฐานเชิงประจักษ์

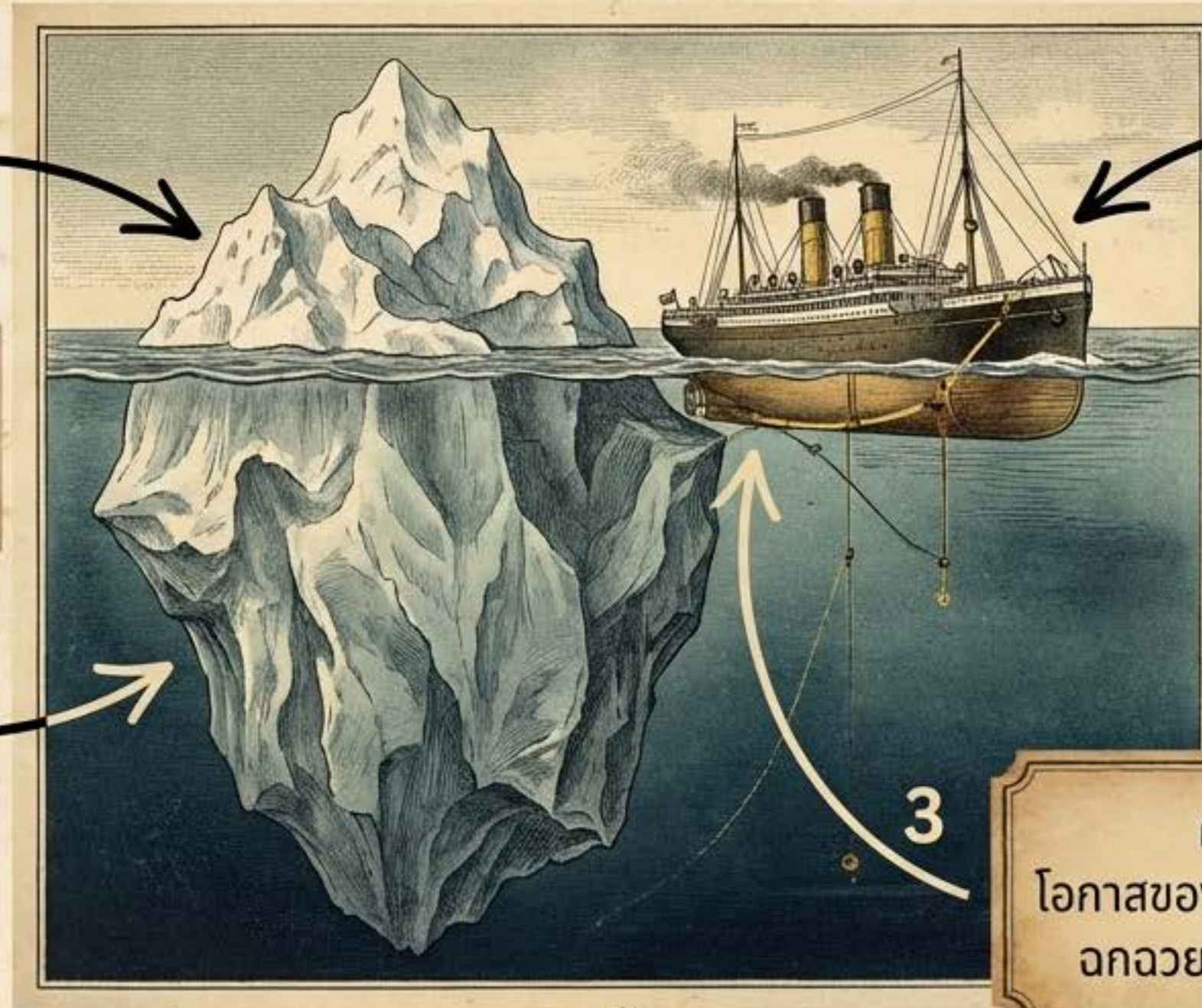
พายุลูกใหม่ในศตวรรษที่ 21: จากแอตแลนติกสู่หาดใหญ่

หาดใหญ่ (พ.ย. 2025):
ฝนตก 630 มม. ใน 72 ชม.
(เหตุการณ์รอบ 300 ปี)
โครงสร้างพื้นฐานล้มเหลว
นำไปสู่ผู้เสียชีวิต 145+ คน

ภัยไซเบอร์ (H1 2025):
ภัยคุกคามทางไซเบอร์ในไทยพุ่ง
223,700 ครั้ง
เชิร์ฟเวอร์กว่า 200,000
เครื่องตกอยู่ในความเสี่ยง

ผู้นำยึดติดกับ "ข้อมูลในอดีต"
(Past Precedent Fallacy)
และโครงสร้างการสั่งการที่ซับซ้อน
ทำให้ระบบที่เคยล้าสมัยกลายเป็นกรงขังเมื่อวิกฤตมาเยือน

กายวิภาคของอันตราย: นิยามศัพท์พื้นฐาน

ภัยคุกคาม (Threat):
สิ่งที่อยู่นอกเหนือการควบคุม
(เช่น พายุ, แฮกเกอร์, ภูเขาไฟ)

ความเปราะบาง (Vulnerability):
จุดอ่อนที่เราควบคุมและแก้ไขได้
(เช่น ซอฟต์แวร์ไม่อัปเดต,
วัฒนธรรมองค์กร, โครงสร้างเรือ)

ความเสี่ยง (Risk):
โอกาสของความสูญเสียเมื่อภัยคุกคาม
ฉกฉวยโอกาสจากความเปราะบาง

$$\text{Risk} = \text{Likelihood (โอกาสเกิด)} \times \text{Impact (ผลกระทบ)}$$

เข็มนาฬิกาสำรวจ: กระบวนการประเมินความเสี่ยง

วิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Analysis) -

นำข้อมูลมาคำนวณระดับความเสี่ยงเพื่อจัดลำดับความสำคัญ

ระบุสินทรัพย์ (Asset ID) -

เราไม่สามารถป้องกันสิ่งที่เราไม่รู้ว่ามีอยู่ได้ (ข้อมูล, คน, ชื่อเสียง)

ประเมินความเปราะบาง (Vulnerability Assessment) -

ค้นหาจุดอ่อนทางกายภาพ เทคนิค และวัฒนธรรมองค์กร

ระบุภัยคุกคาม (Threat ID) -

สแกนหาศัตรู ทั้งภัยธรรมชาติ ภัยจากมนุษย์ และทางเทคนิค

แผนที่เดินเรือ: การประเมินความเสี่ยงเชิงคุณภาพ (Qualitative)

สีแดง (Extreme):

ต้องหยุดการทำงานหรือแก้ไขทันที
(เช่น น้ำท่วมเมืองหาดใหญ่)

สีส้ม (High):

ต้องมีมาตรการจัดการเร่งด่วน

สีเหลือง (Medium):

ยอมรับได้ชั่วคราวแต่ต้องมี
แผนลดความเสี่ยง

สีเขียว (Low):

ยอมรับได้และเฝ้าระวัง

วิศวกรรมแห่งความปลอดภัย: เทคนิคโบว์ไท (Bow-Tie Analysis)

ก้าวข้าม "ความเกรงใจ": การตั้งภูมิปัญญาด้วยเทคนิค Delphi

1

The Cultural Vulnerability:
วัฒนธรรม "ความเกรงใจ"
ทำให้พนักงานระดับล่างไม่กล้ารายงาน
ความผิดปกติ ปิดกั้นข้อมูลความเสี่ยงที่
สำคัญ (Risk Communication Failure)

2

The Delphi Solution:
กระบวนการระดมสมองแบบ "นิรนาม"
(Anonymous) และเป็นขั้นตอน

3

Result: ขจัดอคติจากการคล้อยตามกลุ่ม
(Groupthink) และลดแรงกดดันทางสังคม
ทำให้ได้ฉันทามติที่สะท้อนความเสี่ยงที่แท้จริง

บัญชีแห่งความสูญเสีย: การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis)

Formula 1: ALE (ความสูญเสียคาดการณ์ต่อปี) = SLE (มูลค่าความเสียหายต่อครั้ง) $\times$ ARO (อัตราความถี่ต่อปี)

Formula 2: ROSI = [(ALE ก่อนลงทุน - ALE หลังลงทุน - ต้นทุน) / ต้นทุน] $\times$ 100%

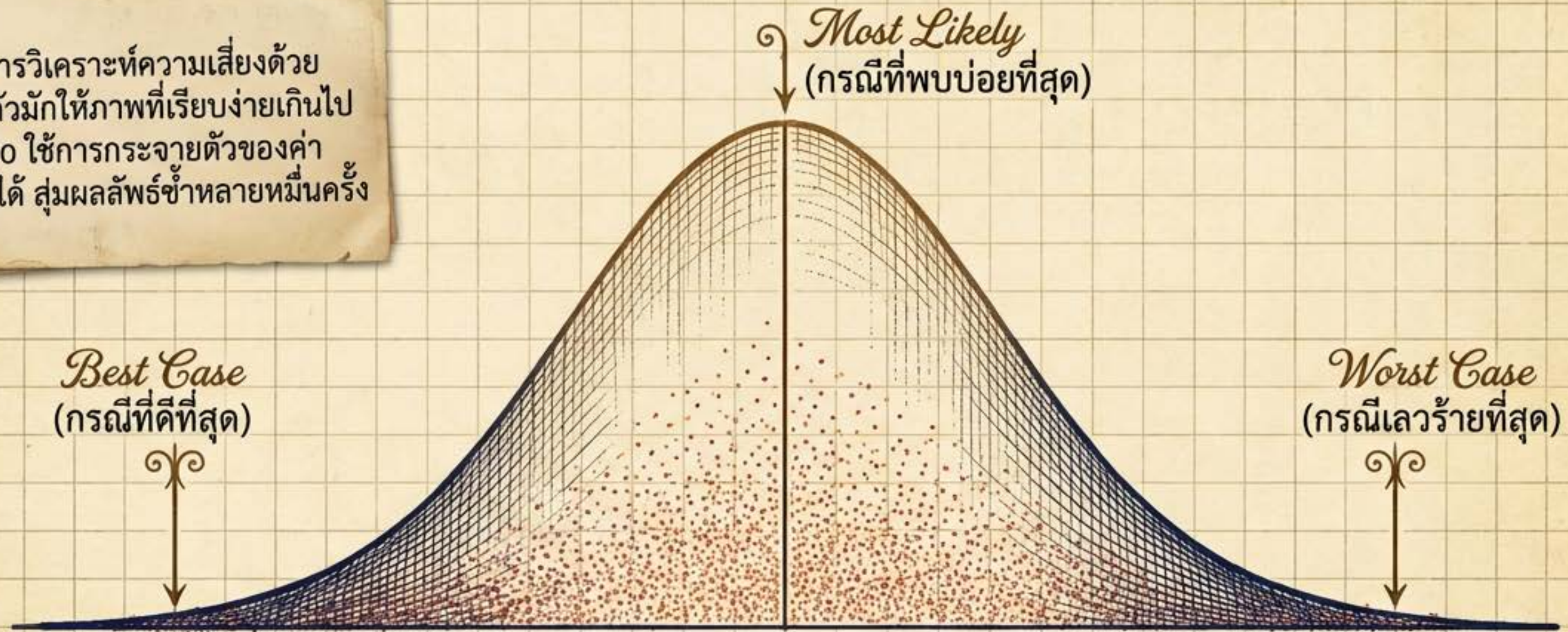
Case Study:

ความสูญเสียจาก Ransomware:	1.2 ล้านบาท/ปี
ลงทุน Firewall:	500,000 บาท
ผลตอบแทนความปลอดภัย (ROSI):	260%

เปลี่ยนค่าใช้จ่ายเป็นการลงทุน

โอบรับความไม่แน่นอน: การจำลองสถานการณ์ Monte Carlo

Concept: การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วย
ค่าคงที่ตายตัวมักให้ภาพที่เรียบง่ายเกินไป
Monte Carlo ใช้การกระจายตัวของค่า
ความเป็นไปได้ สุ่มผลลัพธ์ซ้ำหลายหมื่นครั้ง

ช่วยตอบคำถามว่า "ความเสี่ยงที่ความสูญเสียจะเกินขีดจำกัดที่รับได้ มีสูงแค่ไหน?"

คำสั่งจากห้องกัปตัน:
กลยุทธ์การจัดการความเสี่ยง (The 4Ts)

หลีกเลี่ยง
(Avoid / Terminate):
ยกเลิกกิจกรรมที่ก่อให้เกิด
ความเสี่ยง
(เช่น ไม่สร้างบ้านในพื้นที่รับน้ำ)

ลดความเสี่ยง
(Reduce / Treat):
การติดตั้งมาตรการป้องกัน
เพื่อลดโอกาสหรือผลกระทบ
(เช่น ระบบ MFA, กล้อง CCTV)

โอนย้าย
(Transfer / Share):
ผลการผลกระทบทางการเงิน
(เช่น ซื้อประกันภัยไซเบอร์)
*ข้อควรระวัง: โอนความรับผิดชอบ
ทางกฎหมายและชื่อเสียงไม่ได้*

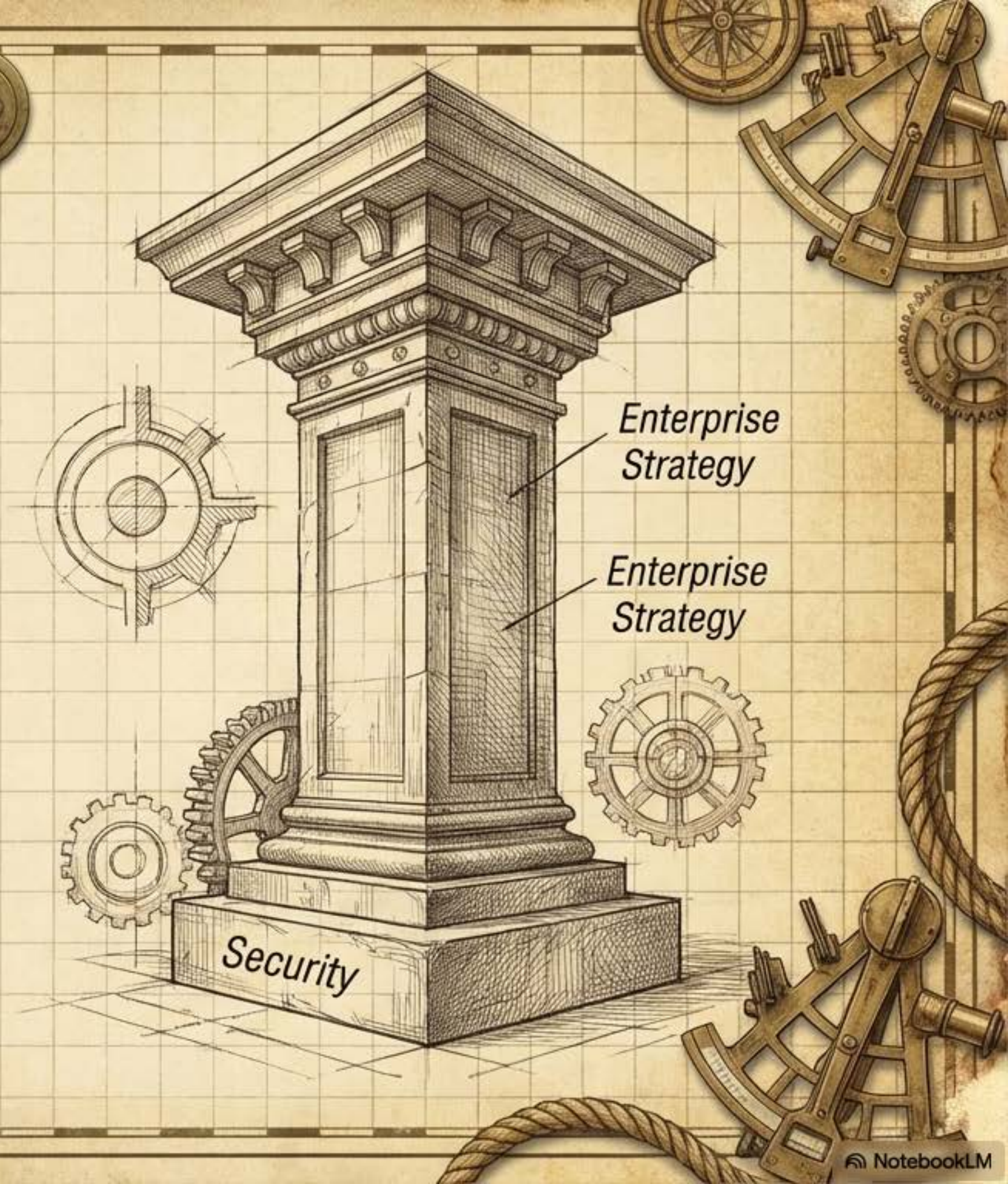
ยอมรับ
(Accept / Tolerate):
ตัดสินใจอย่างมีสติที่จะรับ
ความเสี่ยงที่อยู่ในระดับ
ที่ยอมรับได้

บูรณาการทั้งกองเรือ: การบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร (ERM)

The Frameworks (COSO 2017 & ISO 31000):
ความปลอดภัยต้องสอดคล้องกับกลยุทธ์หลัก
และวัฒนธรรมองค์กร

The Reality:
ความมั่นคงปลอดภัยไม่ใช่แค่หน้าที่ของฝ่าย IT หรือ สปก.

Legal Stakes:
ภายใต้ พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA)
การละเลยการประเมินความเสี่ยงอาจนำไปสู่โทษปรับ
สูงสุด 5 ล้านบาท และความรับผิดชอบส่วนบุคคล
ของกรรมการบริษัท (Directors' Liability))

16/19/20

PSYCHOLOGICAL EVALUATION

Best Name: Thompson

Date: 18/9/2025

Detest: Lantheant

Appesence: David Houlder

EVALUATION RECORD

CONFIDENTIAL

EDGE LOBS OF ENCLORICAL BRIDGE: CONFIDENTIAL

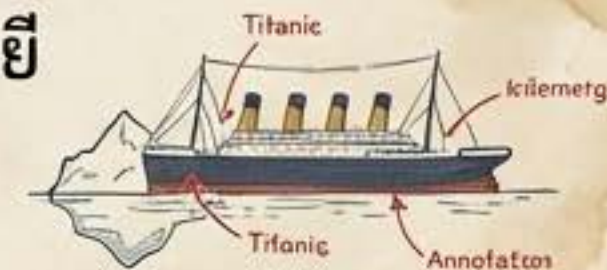
CONFIDENTIAL

จุดอ่อนที่ซ่อนเร้น: อคติและพฤติกรรมมนุษย์ (Cognitive Biases)

Normalization of Deviance (ความคุ้นชินกับความผิดปกติ):
การทำผิดเล็กๆ น้อยๆ จนชินชาและคิดว่าไม่เป็นไร
(เช่น การเพิกเฉยต่อสัญญาณเตือนน้ำท่วม
หรือการลดขั้นตอนความปลอดภัย)

Optimism Bias (การมองโลกในแง่ดีเกินไป):
คิดว่า "ภัยพิบัติคงไม่เกิดกับเรา" หรือมั่นใจในเทคโนโลยี
เกินความจริง (เช่น กรณีเรือไททานิก)

CLASSIFIED

The Core Issue: "มนุษย์" คือช่องโหว่ (Vulnerability)
ที่อันตรายที่สุด หากขาดวัฒนธรรมองค์กรที่กล้าตั้งคำถาม

TOP SECRET

บทสรุป: การสร้างเรือที่ยืดหยุ่น (The Resilient Ship)

เราไม่สามารถสร้างระบบที่ "ไม่มีวันจม"
เพราะระบบเช่นนั้นไม่มีอยู่จริง

- ⚓ การบริหารความเสี่ยงไม่ใช่การพยายาม
ทำให้ความเสี่ยงเป็นศูนย์ (Zero Risk)
- ⚓ หน้าทีของผู้นำคือการเป็นกัปตันที่มีวิสัยทัศน์
รับฟังสัญญาณเตือน และเตรียมความพร้อม
- ⚓ เปลี่ยนภัยคุกคามที่ไม่แน่นอน
ให้เป็นความเสี่ยงที่จัดการได้

ความแข็งแกร่งที่แท้จริง ไม่ใช่อยู่ที่การหลีกเลี่ยงพายุ
แต่อยู่ที่ความพร้อมในการเผชิญหน้าและฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว